Wspomnienie o Profesorze

W dniu 23 lipca b. r. zmarł w wieku 90. lat **płk prof. zw. dr hab. Józef Feliks Kubica,** znakomity mikrobiolog i immunolog, wieloletni komendant Wojskowego Instytutu Higieny i Epidemiologii im. gen. Karola Kaczkowskiego, dobrze znany i wysoko ceniony w środowisku wojskowej służby zdrowia oraz w świecie mikrobiologów.

Profesor urodził się 1 stycznia 1928 roku w Konstantynówce na Wołyniu. Był synem leśniczego, który w 1941 roku został rozstrzelany przez NKWD. W tej tragicznej sytuacji na młodocianego Józefa spadł obowiązek utrzymania i opieki nad matką i dwojgiem młodszego rodzeństwa. W 1945 roku rodzina została repatriowana do Polski, a przyszły profesor został przyjęty do Oficerskiej Szkoły Felczerów w Łodzi (Batalion Instruktorów Sanitarnych), którą ukończył w 1947 roku. Po promocji rozpoczął studia na Wydziale Biologii Uniwersytetu Warszawskiego, które ukończył w 1952 roku. Stopień dr. n. przyrodniczych uzyskał na Uniwersytecie Warszawskim w 1961 roku, doktora habilitowanego w 1967 roku na Uniwersytecie Łódzkim, w 1971 roku uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego a w 1978 profesora zwyczajnego.

Nie będzie przesadą stwierdzenie, że „ukochanym dzieckiem" i pasją Profesora był Wojskowy Instytut Higieny i Epidemiologii, któremu poświęcił ponad 40 lat swojej aktywności zawodowej. Po ukończeniu studiów, od 1952 do 1960 roku był kierownikiem Pracowni Mikrobiologii 34 Wojskowego Centralnego Laboratorium Sanitarno-Higienicznego w Łodzi, które w 1955 roku zostało przeniesione do Warszawy. Dowo-

dził grupą operacyjną realizującą to zadanie i kierującą budową i wyposażeniem pomieszczeń w nowym miejscy dyslokacji. W 1960 roku 34 WCLSH zostało przekształcone w Wojskowy Instytut Higieny i Epidemiologii, którego patronem został gen. prof. Karol Kaczkowski. Ppłk dr Józef Kubica został kierownikiem Zakładu Immunologii (1960-1970) i równocześnie zastępcą komendanta Instytutu (płk prof. Maksyma Nikonorowa). W tym okresie Instytut rozwijał się dynamicznie, powstawały nowe zakłady i pracownie oraz przybywali nowi, wysoko wykwalifikowani pracownicy naukowi. W 1970 roku, po odejściu z wojska prof. Nikonorowa, Pan Profesor został komendantem Instytutu i pełnił tę funkcję do roku 1978, kiedy objął stanowisko Szefa Zespołu Badań Głównego Kwatermistrzostwa WP, które piastował do 1985 roku. Następnie powrócił na stanowisko komendanta Instytutu i pełnił je do przejścia na emeryturę w 1991 roku. Do 1996 roku pracował jeszcze w WIHiE, pełniąc m.in. funkcję przewodniczącego Rady Naukowej w kadencji 1991-1995. Po odejściu z Instytutu aż do roku 2010 poświęcił się dydaktyce pracując jako profesor i kierownik katedry w niepublicznej Wyższej Szkole Ekonomicznej (od 2006 r. AlmaMer).

Podwładni i współpracownicy Pana Profesora pamiętają Go jako wymagającego i stanowczego przełożonego, który jednak cenił i szanował współpracowników, potrafił być dla nich surowy ale także życzliwy, wrażliwy i chętny do pomocy w różnych trudnych czy skomplikowanych sytuacjach życiowych.

Dorobek naukowy Profesora jest znaczący i wartościowy. Obejmuje 112 publikacji, w większości doświadczalnych w tym 7 książek. Ponadto był współautorem 8 patentów. Głównymi kierunkami działalności naukowej było opracowywanie i wdrażanie do diagnostyki mikrobiologicznej szybkich metod (był jednym z pionierów wprowadzenia immunofluorescencji), badania w zakresie immunochemii drobnoustrojów i przeciwciał oraz problemy ekologii człowieka. O pozycji profesora Kubicy w środowisku naukowym świadczy pełnienie wielu funkcji z wyboru w radach naukowych, komitetach PAN, towarzystwach naukowych i innych gremiach. Oprócz rady naukowej WIHiE (1963-1995 – przewodniczący w latach 1991-95) Profesor był członkiem licznych innych rad naukowych, m.in. Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN (1969-86), Państwowego Zakładu Higieny (1976-89; w latach 1985-1989 – zastępca przewodniczącego), Instytutu Patologii Akademii Medycznej w Łodzi (1973-79; w latach 1975-1979 – przewodniczący), Wojskowego Instytutu Medycyny Lotniczej (1969-76), Wojskowego Instytutu Techniki Pancernej i Samochodowej (1972-76), Centralnego Laboratorium Ochrony Radiologicznej (1973-79), Centralnego Laboratorium Surowic i Szczepionek (1984-1990), Centralnego Ośrodka Badawczego Kolejowej Służby Zdrowia (1986-92).

W Polskiej Akademii Nauk od 1969 roku przez wiele kadencji był członkiem Komitetu Ekologii Człowieka, któremu przewodniczył w latach 1980-96, wchodził również w skład Komitetu Naukowego ds. Problemów Środowiska (SCOPE) i Międzynarodowego Programu „Człowiek i biosfera" (MAB) przy Prezydium PAN, był członkiem Komitetu Naukowego „Człowiek i środowisko" przy Prezydium PAN (1987-89), Komitetu Immunologii PAN (1969-89) oraz Komitetu Mikrobiologii PAN (1970-89). Uczestniczył, jako delegat, w 2. i 3. Kongresie Nauki Polskiej oraz brał udział w pracach podsekcji przygotowującej materiały kongresowe z dziedziny ekologii człowieka. W latach 1987-91

wchodził w skład Komitetu Nagród Państwowych. Przez wiele lat był członkiem i wiceprzewodniczącym Krajowego Zespołu Specjalistycznego w dziedzinie diagnostyki bakteriologicznej (1975-87), doradcą naukowym w resorcie obrony narodowej (1987-91), wiceprzewodniczącym Komitetu Naukowo-Technicznego NOT ds. Techniki i Gospodarki Obronnej (1982-84) oraz członkiem Rady Wyższego Szkolnictwa Wojskowego i Nauki (1971-91), a od 1971 r. uczestniczył w pracach Rady Naukowej MON ds. Medycyny i Farmacji Wojskowej. Był także członkiem zwyczajnym Towarzystwa Naukowego Warszawskiego.

Profesor działał aktywnie w Polskim Towarzystwie Mikrobiologów pełniąc przez dwie kadencje (1979-87) funkcję z wyboru prezesa Towarzystwa, a dowodem najwyższego uznania dla Jego działalności było nadanie tytułu Honorowego Członka Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów. W latach 1988-92 był przedstawicielem PTM w International Union of Microbiological Societies, w latach 1984-1992 także członkiem International Committee of Microbiological Ecology.

Za osiągnięcia naukowe był wielokrotnie wyróżniany, a najważniejsze to: Nagroda Zespołowa II stopnia MON (w dziedzinie medycyny wojskowej) w 1967 roku,

Nagroda Zespołowa I stopnia MON (w dziedzinie medycyny wojskowej) w 1977 roku, Nagroda Zespołowa I stopnia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki za osiągnięcia naukowe w 1977 roku. Za całokształt działalności został uhonorowany Krzyżami: Oficerskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi oraz wieloma innymi odznaczeniami resortowymi i honorowymi.

Odszedł od nas wspaniały człowiek, znakomity uczony, organizator nauki, nauczyciel i pełen empatii przełożony. Był przedstawicielem tego wspaniałego pokolenia naszych rodziców (dla wielu czytelników „Skalpela" – dziadków), którzy mimo ciężkiego, a czasem tragicznego dzieciństwa i młodości, pracując i działając w różnych trudnych warunkach poświęcili swoje zdolności, wiedzę i zapał dla rozwoju nauki i budowy bazy, z której mogą korzystać i ją rozwijać następne pokolenia. Nikt, kto miał zaszczyt spotkania na swojej drodze życiowej Profesora Kubicę, nigdy nie zapomni Jego niezwykłej osobowości.

Cześć Jego pamięci!

płk w st. spocz. prof. dr hab. n. med.
Krzysztof CHOMICZEWSKI

Pułkownik lekarz Maksymilian Łyczko (1931-2017)

Wkrótce minę 2 lata, kiedy w asyście Wojska Polskiego, przy huku wystrzałów salwy honorowej i dźwiękach Mazurka Dąbrowskiego w wykonaniu wojskowej orkiestry, zostały złożone do grobu prochy pułkownika lekarza Maksymiliana Łyczko. Uroczystość odbyła się na małym cmentarzu w Łodku Żołnie, miejscu gdzie mieszkał i pracował przez prawie swojego życie. W uroczystościach pogrzebowych uczestniczyli mieszkańcy kraju i przyjaciół z całej Polski, znajomi, krewniacy i rodzina. Dr M. Łyczko trafił tu w 1974 roku i objął stanowisko Komendanta Garnizonowego Wojskowego Zakładu Sanatoryjnego, kierowanego przez 43 lat, modernizował, budował, dbał o pacjentów. Kierując się z każdym, kiedy w niesamowitemu stopniu sił uczestniczył w coraz podstawowych wizytach odbi.

Wywodził się z wielodzietnej rodziny robotniczej, znał biedę i głód. Dla wojennych nie pozostawał obojętny na krzywdę i ludzki los, nie odmawiał pomocy potrzebującym. Był pułkownik, który wiele lat temu wyemigrował za ocean, w liście koniec-lekarzem napisał „W czasach tych przeciwstawiał Pana Pułkownika jako człowieka wielkiej zasadności, prawego, dobrego i sprawiedliwego przełożonego, przyjaciela kolegi".

Maksymilian Łyczko urodził się w 1931 r. w Strzemieszycach (dziś to ok. Dąbrowa Górnicza). W 1952 r. ukończył szkołę średnią, uzyskując świadectwo dojrzałości. W tym też roku rozpoczął studia medyczne na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Łodzi, w ramach Fakultetu Wojskowo-Medycznego. Studia ukończył w 1957 r. Po zdobyciu dyplomu został skierowany na stanowisko ordynatora oddziału Szpitala Rejonowego w Kłobucku. Tutaj pracował, w latach 1960-63 działał w Szpitalu Górniczym Górnośląskiego Okręgu Wojskowego, a w 1963 r. objął Szpital Górniczy w Bytomiu. Dr M. Łyczko był wielokrotnie wyróżniany i odznaczany medalami państwowymi i resortowymi, z Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski włącznie.

Był pasjonatem futbolu, grał w piłkę nożną wiele lat, jeździł na nartach, uprawiał turystykę i lubił wędkarstwo, z ane jego, uczestniczył wędkarstwo, choć bez wyższych osiągnięć, wszelka aktywność, kontakty i spotkania z przyjaciółmi. Był bardzo szanowany i lubiany, za swoją rodzinę, wiekową, mieszkał wszystkie 57 lat, był wspaniałym Ojcem i Dziadkiem.

Odszedł nagle. Trzeba powiedzieć, że z trudnością, aż nie ma Go wśród nas, choć pozostawił po sobie wyjątkowy ślad – dzieło i pamięć.

Zawsen MOIM OMNIS MORIAR